

Lapse andekuse algete leidmine ja toetamine

Alis Võigas
Daana Ots

Tallinna Lasteaed Männimudila

Andekus – mis see on?

Andekus on individuaalne potentsiaal saavutada silmapaistvat edu ühel või mitmel alal (Urban & Cropley, 2002).

Andekus on täpselt samasugune erivajadus nagu õpiraskus (Sepp, 2014).

Andekus on “gift” ehk kingitus

- ☞ Andekus võib avalduda erinevates valdkondades – teaduses, spordis, muusikas, kunstis.
- ☞ Võimete esimene indikaator on lapse HUVI

Kunst on anne üles leida

- ☞ Tavaliselt märgatakse lapse andekust lihtsalt last jälgides. Vanemad, sõbrad või õpetajad märkavad, et laps saab mingite ülesannetega teistest paremini hakkama.
- ☞ Keskkonna loomine
- ☞ Motivatsioon ja huvi
- ☞ Mälu arendamine, tahe õppida (Veisson)
- ☞ Individuaalne lähenemine

Andekas laps on sageli:

- ☞ 1. Väga hea arutleja (lahendab hästi ülesandeid).
- ☞ 2. Õpib kiiresti.
- ☞ 3. Arenenud sõnavaraga.
- ☞ 4. Väga hea mäluga.
- ☞ 5. Võimeline (huvi korral) pikalt keskenduma.
- ☞ 6. Emotsionaalselt väga tundlik ja kergesti haavatav.
- ☞ 7. Väga kaastundlik.
- ☞ 8. Perfektsionist (omane soov olla täiuslik).
- ☞ 9. Tema tunded on intensiivsed ja tundeküllased.
- ☞ 10. Tundlik moraaliküsimustes ja huvitub neist varakult.
- ☞ 11. Väga uudishimulik, loominguline
- ☞ 12. Oma huvides väga sihikindel.
- ☞ 13. On väga energiline. Jne..

(Sepp, 2014).

Andekate laste arengut toetavad meetmed:

∞ *Laste annete arengu toetumisel mängib suurt rolli igasugune lisavõimaluste pakumine (Sepp, 2015).*

On välja töötatud terve hulk andekate õpetamist ja arengut toetavaid meetmeid, mille võib tinglikult jagada kolme gruppi :

- aktseleratsioon
- õppekava rikastamine
- mitteformaalhariduslikud programmid

Need kõik on andekate arendamise oluliseks vahendiks. (Campbell jt, 2000)

Prints ja Printsess võimalus näidata oma talente

Üritusel oli 3 vooru:

- 1. Tutvustusvoor
- 2. Luuletuse esitamine
- 3. Talendivoor lapse enda valitud numbriga

Ürituse “head” ja “vead”

PLUSSID:

- ∞ - Võimalus esinemistahet realiseerida
- ∞ - Lapse ja lapsevanema ühine pingutus ja koosveedetud aeg
- ∞ - Avas õpetajate silmi
- ∞ - Tekitas huvi lastes, kes osa ei võtnud ja soovi end hiljem rühmas proovile panna

Ürituse “head” ja “vead”

MIINUSED:

- ✧ **Pingerida-** Mitte keegi ei ole kaotaja, kõik on võitjad, sest kõik õppisid midagi.
- ✧ *Pidage meeles, et lapsed on eelkõige lapsed ja alles seejärel andekad. Teeme vea, kui suhtume neisse kui „väikestesse täiskasvanutesse“.*

Campbell, Wagner ja Walberg

(2000)

- ☞ Andekaid lapsi tuleb võimalikult varakult identifitseerida (võistlus on andekate väljaselgitamise loomulik kanal)
- ☞ Enamus koolides või lasteaedades ei ole spetsiaalseid õppekavu või vahendeid andekate laste arendamiseks
- ☞ Võistlused köidavad andekaid lapsi (motiveerib, rahuldada nende kasvutarbeid – intellektuaalseid, tunnetuslikke ja emotsionaalseid vajadusi.
- ☞ Võistlused motiveerivad ande varajast arengut: On oluline vahe kas võisteldakse võitmiseks või selleks, et anda endast parim.

Kokkuvõtvalt

- ∞ Võistlused ja konkursid annavad võimaluse avastada ja tuvastada andekaid lapsi.
- ∞ Täiskasvanute – vanemate, õpetajate, juhendajate – ülesanne on selles protsessis olla targa toetaja ning nõuandja rollis.

VIIULIRING

musikaalselt andekate laste toetamine

Margarita 4-aastane

Georg ja Jennifer 6-aastased

Videoklipp

LOOVUSE ARENDAMINE LÄBI TANTSU

Kodu hoiab enesehinnangut

- ☞ Vanemate osa on olla esimene suunaja ja märkaja
- ☞ Andekas laps suudab väga palju, aga mõne impulsi peaks ta saama kodust.
- ☞ Vanemate roll on innustada ja tunnustada – sisendada eneseusku.
- ☞ *Psühholoogide soovitus on, et iga lapsevanem leiaks päevas 15-20 minutit lapsega tegelemiseks aega. Oluline seejuures on, et see aeg oleks ilma ühegi muu segava tegurita (televiisor, telefon, koer, kass jms).*

TÄNÄME
KUULAMAST!

„Andekus pole habe, mis ise kasvab“

